

דבר אצל ד"ר
11/10/50

אחרי כן בא השד בלוחותי לביקור במוסד אצל המזכיר.
נכחו גם הובר אלן ראסל. המזכיר ביקש רשות לשנות את אופי
הפגישה ולהקדישו לשיחה רצינית ועניינית. המזכיר פתח ואמר
אלף הדיני מאמין כי יש סכוי להסדר בין ישראל והערבים.
השד אמר מייד הרי זהו ידיעה חשובה ביותר. המזכיר המשיך
ואמר קיים סכוי להסדר על יסוד נאומי מ-26 באוגוסט. כדי
להגשים סכוי זה נחוצים שני תנאים הראשון התאפקות בצבולות
ונכונות לא לדחוק את הקץ בכח ככמה עניינים כגון הסגר אילת
והשני נכונות לגלות גמישות בעניין הצבולות. בית ישראל
חייבת לשקול אפשרות של תיקון גבול בצג שיאפשר רציפות
הסע בין מצריים ושאר מדינות ערב. ישראל רשאית לקבל פיצוי
במקום אחר. ברור כי עמידה בדקשה על קווי ש"ן לא תאפשר
התקדמות לשלום. גם הערבים יצטרכו להביא תרומתם ולוותר
על כל מיני דברים שהם מדברים עליהם כיום. זוהי שעת כושר
לפעולה ואח"כ מוכנה להתמסר למציאת פתרון. מצריים מודאגת
ביותר מהתוצאות ארוכות המועד של הסתבכות בתחום ההשפעה של
ברח"מ. מזה תחושת הנצחון וכאן התפכחות מסויימת. ממא"ב
מוכנה ללחוץ על נקודות רגישות בעמדת מצריים ובידה אפשרויות
רבות של שידול והרמעה. המזכיר מסר מיסמך קצר הכולל את
הרעיונות הנ"ל.

השד פתח ואמר אלף לגבי התנאי הראשון שקבע המזכיר
להתקדמות לקראת שלום הרי עובדה היא שבשכונות האחרוניים
התאפקה ישראל מלהגיב על התגרויות רבות וחמורות. אין השד
סובן להתחייב על מחר או מחרתיים ויש סכנה שמה התאפקות
תמדת תמפרש כחולשה ותגרוור אחריה פגפעות חמורות. בית
אך עיקר דאגתו של השד מתייחסת להנחות המזכיר על אופי

הוותורים שעל הצדדים לתרום להסדר. אין כאן למעשה כל
הדדייות. הערבים מתבקשים לותר על תביעות מילוליות
חסרות שחר שהויתור עליהן אינו כרוך בשום הפסד או קרבן
של ממש בעוד שישראל נתבעת לותר על נכסים ממשיים של
שטח ועמדות כלכליות. אין חשד רואה סיכוי כלשהוא
לוויתור כזה ועצם הצעתו רק תגרום למשבר בין אה"ב לבין
ישראל דבר שמעורר בלבן ראבה חמורה ועמוקה. בית אין
שחר לעצם ההצעה של וויתור ישראלי שיאפשר רציפות בין
מצריים וירדן. שלמותה המרחבית הרצופה של מדינת ישראל
קודמת לקיום רציפות בין מצריים וירדן לא עוד אלא שמעולם
לא הייתה רציפות כזאת והקמת ישראל לא שללה מהעולם הערבי
שום רציפות שהייתה קיימת קודם. אין כבישים ומסילות
ברזל באותו האזור וכל התביעה אינה אלא אחיזת עיניים
ללא כל יסוד של אינטרס מעשי מוצק. אפשר לטעון כי קיום
ישראל מנתק את הקשר הרצוף בין מצריים ולבנון שתי מדינות
מפותחות יחסית שהקשר ביניהן יכול להיחשב במגמה רצינית.
המסקנה יכולה להיות היסוד מדינת ישראל. המזכיר הניד
קאשו בשלילה במרצתו. חשד הוסיף ואמר כי בתנאים של שלום
תפתח תעשייה של תחבורה אווירית. תופעל הרכבת בין מצריים
ולבנון יסוטו אווירונים על פני שטח ישראל בין מדינות
ערביות תינתן אפשרות לירדן ליהנות משימוש במסל חופה ומחופש
מעבר אליה ומטווי ואם אמנם קיימת בעיית של תחבורה בין
מצריים וירדן הרי ניתן להמציא פתרון שלא יהיה כרוך בשום
סיכוי של גבול או ריבונות. לגבי הגבולות עמדתנו ברורה
והיא קווי ש"ן ורק תיקונים קלים והדדיים במסגרת הסכם של
שלום. ישראל לא תותר על מוצאה לים סוף וכן לא תתרום כדי
ששתי מדינות ערביות תקיימנה רציפות.

המזכיר הגיב אלף הוא מבין היטב את העמדה

===

הישראלית המוצהרת ואינו מציע שום שינוי בה. להיפך

צבון ביותר מצד ישראל לתחזיק מעמד בעמדה זו בפומבי.

מאידך עליו לדעת באופן אישי וכמוס אם יש אפשרות כלשהי

של גמישות שתאפשר לו לעשות מאמץ גדול להחיש הסדר. בית

===

הוא חוזר ומדגיש כי ישראל רשאית לתבוע פיצוי על כל שטח

שתוחזר עליו ונדרמה לו כי הדבר הזה ניתן אי שם צפונה.

המגמות הכלליות של אמריקה ואנגלייה זהות ואין להבדלים

בהבדלים או לנצל אותם. הוא ראה כמה קטעים של באום אידן

לפני פירסום הנאום אך לא נתבקש לאשר את הנאום והוא עצמו

לא הייתה מנסה את הדברים כפי שעשה אידן. בעיקר מסתייגת

אה"ב מהזכרת החלטת 1947 מאחר שהיא רואה החלטה זו כמיושנת

Outdated by event. הבעייה היא מעשית כיצד לקדם את

השלום וברור זה הוא מבקש שהשק ישקול את דבריו ולא ייחפו

להביע שלילה סימבולית של כל אפשרות של עמדה יותר גמישה.

הוא מציע שהדברים יישמרו בסוד כמוט אך חשוב שמקום הבנה

בין אה"ב לבין ישראל כרי שהראשונה תסיל את מלוא מסקלה

במאזני השלום. כאן לבש המזכיר חגיגיות רבה ותיאר את

המצב כחמור ביותר. כיצד תחזיק ישראל מעמד. הנה הוגשו

רשימות לקביעת צדק באה"ב ובכל מיני מקומות. אינו יודע

מהו המחיר לנשק זה אולי טאה או מאתיים מיליון דולר.

בינתיים קיימת סכנה חמורה לאינטרסים החיוניים של אמריקה.

שמירת קיומה של ישראל הוא אחד האינטרסים האלה ויש גם

בעייות של שטחים ואוכלוסיות גדולים והנפט שכלכלת אנגלייה

ואירופה המערבית מתבססת עליו. אם ישראל לא תשתף פעולה

בחיפוש פתרון הרי תועמד אה"ב כפיני בודה חמורה ביותר בין

שמירת אינטרסים לישראל לבין כל האינטרסים האחרים הפדוכזים

בעולם הערבי הרחב, אם תועמד אמריקה בפני הברירה
הזאת אין כל ספק שתפריע לטובת ידידותה עם ישראל
ותלך עם ישראל באש ובמים Come hell and high water.
אך דווקא משום שזה"ב קבלה החלטת זאת לבלתי הפקיד
את ישראל בשום פנים הדי חובה על מנהיגי ישראל מתוך
הגינות יסודית Common decency לפייע לישראל להמציא
פתרון שלדעת זה"ב לא יהייה כרוך בשום הפסד של עמדה
חשובה או נכסים חשובים מצד ישראל.

הסר השיב כי זוהי כל השאלה ואינו משוכנע
עדיין שזה"ב באמת מבינה את גבולות העזרה שישראל
עשויה להביא. יש עוד שאלה האמנם מוכנים הערבים
לדין רציני על הסדר. האמנם תפתור סמא"ב את בעיית
המעמד הערבי באיזור ע"י בקשת וויתורים מישראל. כאן
הסביר השר במפורס את אשר עבר על בריטנייה שביקשה
לפייס את הערבים לקראת מלחמת העולם השנייה גזרה
קרבות על היישוב שלא הייה אז בעל מעמד ממלכתי
שיאפשר לו לסרב להצעות אנגלייה. הקרבות הישראליים
נסחרו בכח אך המערב לא קנה את עולמו מצל הערבים ביום
פקודה. העיקר הוא להבין כי לערבים כל זכות לתבוע שטח
מישראל וקייומה של חביצה אין פירושו קיומה של זכות.

המזכיר חזר והדגיש כי אין בכוונתו להציע שום
דבר שיפגע בישראל אך רצונו עז לשמוע משהו שיאפשר לו
לפנות לצד השני על מנת להשיג הסדר. אין לו כל בסחרן
שהדבר יקום אך לדעתו קיים סיכוי של 50 אחוז. ייתכן
כי ישראל תעריך את הסיכוי ביותר קלוש אך חובה לנסות.

הוא מבקש שהשר יסקול את הבעיה וישיב חסובה רצינית
ומסייעת.

השר סיים את עמדתו בענין הגבולות: אנו מוכנים
רק לתיקונים של הגבולות הקיימים על בסיס כללי של הרדיקליות
וגם דבר זה מסוייג בשני תנאים קבועים במסמדות אלף שלא
נפסיד עמדה חשובה כמוצא לים בית שלא יבוא שום דיסק
או ניתוק בשלמותה המרחבית של המדינה.

המזכיר ביקש שהטיכום האחרון יימסר בכתב כי הוא
מוצא בו עידוד מסויים ואולי בשעת כתיבה אפשר לעשות
מעורר עוד יותר. כשיקבל את הניסוח המוסר של עמדת
ישראל יסקול את כל המצב ויבוא אתנו בדברים. הייה מובן
שתהיה פגישה נוספת אחר על רקע השובתנו.